

Unitatea

REDACTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIJA
BLAJ — JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
INAPOIAZĂ.

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 50 Lei
Pe 6 luni . . . 26 Lei
Pe 3 luni . . . 14 Lei
Numărul 1 Leu

Pentru inserate se plătește 2 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate.

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Preoții și politica

de prof. Dr. Alexandru Rusu
fost deputat.

Ziarul „Albina” din București se ocupă sub titlul din fruntea acestor șire, în doi numeri, de atitudinea clerului nostru față de alegerile parlamentare în curs și fiindcă încheierile la care ajunge nu concordă cu cele scrise de noi în articolul „O singură atitudine” din Nr. 7 al acestui organ, găsim că avem datorința a mai reveni odată asupra acestei chestiuni.

Cele două articole din „Albina” sunt semnate de pâr. Dr. N. Brinzeu, canonic la Lugoj. Primul este o reproducere din „Drapelul” anului 1919, iar al doilea privește stările de acum, pe cari autorul le vede întru toate la fel cu cele de atunci.

În acesta din urmă, pâr. Brinzeu se ocupă de congresul preoțimei unite din Cluj, pentru a sublinia că „răspunderea situației (= soarta moțiunilor congresului) dela încheierea aceluia” ar avea-o nu fostul prezident al congresului, ci aderenții ideii, că centrul vieții noastre bisericești este încă tot Blajul, iar nu Clujul de atunci ori Bucureștii de azi, și trecând apoi la meritul chestiunii aduce următoarea „nouă (!) orientare” în politica preoților noștri: „Să votăm pe oamenii noștri! . . . Să-i votăm, fără considerare la partid!” Și pentru că să nu rămână cineva nedumerit asupra celor ce se pot chema oamenii „noștri”, aduce și pilde, spunând: „Avem un frumos număr de mireni (!) candidați, începând cu județul Ilfov, unde e candidatul conservator-progresist dl Theodorian-Carada, până la Hunedoara sau Torontal (!), unde sunt candidați dd. Vasile Ianza, Valer Bociat (?) și Dr. Ioan Pascu (??) ! Alegătorii vor ști să-i voteze ! Voteze nu pe partide, ci pe oameni !”

Și această orientare „nouă” se numește „cel mai cinstit răspuns, dat acelor cari ne solicită părerea în fața alegerilor”.

Că „solicitorii” cu ce se vor fi ales de pe urma acestui răspuns, nu știm și nu căutăm. Ni-se pare însă, că cei ce nu sunt din părțile Hunedoarei, a Torontalului, ori chiar de pe malurile Dâmboviței, și cari n’au auzit poate nicicând în viață de numele domnilor Ianza, Bociat și Pascu (despre cari nu se spune nici măcar cu ce partid candidează!), vor fi rămas foarte puțin lămurii și probabil că vor merge (contrar intențiunilor autorului?) cu vechiul nostru partid național, dintre candidații căruia eventual încă s’ar fi putut găsi câțiva oameni „de ai noștri”, dacă un mireni, cel puțin: cei trei canonici dela Blaj, despre cari totuși nu putem crede, că au de gând să lucreze împotriva intereselor bisericii noastre.

Dar, gluma la o parte. Pâr. Brinzeu a atacat una cele mai grele probleme și soluția ce ne-o oferă va fi poate o soluție „cinstită”, cum o numește, dar în schimb rămâne cu cin-

stea de-a nu fi soluționat nimica. Suntem și noi de părerea, că biserica noastră va trebui să se gândească cu timpul la înjgheburile unui partid, care să stea *direct* în serviciul intereselor sale și avem în aceasta privința chiar un program ceva mai precizat decât al pâr. B., care ne vorbește de „un partid al ideii . . . ai ideii morale . . . care nu poate fi decât religioasă, și fără de care s’au ruinat și cele mai puternice împărății”. Mai suntem apoi de acord și în punctul, că „trebuie să votăm pe oamenii noștri”, dar ne deosebim esențial în ce privește determinarea atributului de „ai noștri”. Pentru a putea spune, că trebuie să-i votăm pe aceștia „fără considerare la partid”, pâr. B. nu determină, că ce trebuie să înțelegem sub „oamenii noștri”. Noi însă spunem așa: oamenii noștri sunt numai aceia, cari înțeleg să lucreze pentru interesele mari ale bisericii noastre și câtă vreme cineva nu este *independent*, ci se ține de cadrele unui partid politic, judecata mea asupra dânsului nu se poate face decât pe urma cumpânirii reale și obiective a programului ce-l are partidul, la care s’a alăturat.

Aceasta în teorie. Când e vorba însă de-a spune un cuvânt „în fața alegerilor”, va înțelege oricine, ca discuția nu poate fi ținută în cadre teoretice, ci trebuie să se pogoate la realitatea faptelor.

Dar care este realitatea?

Biserica noastră este aici în Ardeal și astfel este mai pe sus de orice discuție, că oamenii „noștri” nu pot fi căutați decât pe temeiul programelor acelor partide, cari ne solicită votul aici. Ori câtă simpatie am avea deci față de d. Theodorian-Carada, conservatorul-progresist dela Ilfov, nu vom putea îndemna pe alegătorii noștri de aici să voteze cu dânsul. Lupta politică în actuala campanie electorală se dă la noi între două partide: vechiul partid național ardelean și partidul național-liberal. Al treilea, cel averescan, poate fi socotit la noi ca și inexistent. Iar din considerarea amănunțită a programului acestor două partide, asupra căreia n’avem nici un motiv să mai revenim, am atras în Nr. 7 c. al acestui organ concluzia, că biserica noastră poate avea azi o *singură atitudine: de-a merge cu partidul național ardelean*. Oamenii „noștri” trebuie căutați și pot fi găsiți cu multă ușurință în cadrele acestui partid și ne miră foarte mult, că pâr. Brinzeu, care totuși nu îndrăznește să rupă pe față o lance în favorul partidului, care este azi la putere, nu găsește într’ânsul nici unul pe care să-l poată pune alături de dd. Ianza, Bociat și Dr. I. Pascu! Dar să sperăm, că ceace n’a putut să găsească pâr. Brinzeu, vor ști să găsească alegătorii, cari aparțin bisericii noastre.

Așa vedem noi situația și dacă părerea aceasta cuprinde un răspuns poate mai puțin „cinstit” decât acela din fruntea „Albinei”, ne place să credem, că este în schimb ceva mai lămurit și, subordonând persoanele consideranțelor principiare, poate chiar mai în inte-

resul *ideii*, care ar fi să fie programul viitorului nostru partid.

Și încă ceva, de încheiere. Centrul vieții noastre bisericești nu a fost nicicând Clujul și nu este azi Bucureștii. Capitala, poate să devină cu vremea și avem multe motive cari ne îndeamnă să lucrăm chiar în direcția aceasta, dar până când n’avem acolo decât un paroh-protopop și, mai nou, un director al gazeta „Albina”, credem, că Blajul este încă în drept să nu se considere numai „centrul organizației provinciale bisericești” ci și centrul vieții ce trebuie să pulseze în această biserică.

O aniversare. Dl *Dr. Alexandru Vaida Voevod*, întâiul fost prim-ministru al României întregite, a implinit 50 de ani ai vieții. Din acest prilej, cu excepțiunea organelor partidului liberal, întreaga presa română și-a ținut de datorință a se ocupa de personalitatea marcantă a fruntașului politic ardelean.

Ne alăturăm și noi la această bucurie obștească, dorindu-i dela Dumnezeu, ca concepția sa politică adânc democratică și curat românească, așa cum s’a putut căli în focul luptelor politice contra tirâniei ungare, să o poată pune încă mulți ani în serviciul noii sale patrii, a neamului și a bisericii sale.

Dar pentru a justifica și mai mult aceste rânduri de omagiu sincer și nefățârit lăsam să urmeze o parte dintr’un ultim interview al dlui Vaida. Iată ce spune el în legătură cu *școlile noastre confesionale*:

— Eu n’am susținut și nu susțin alte principii, de cât acelea care emană din hotărârile dela Alba-Iulia. Astfel *sunt pentru absoluta libertate și autonomie confesională*. Școala confesională este un drept câștigat în Transilvania. Datoria Statului este să facă școli în toate acele sute de comune în cari n’au existat de când e lumea, și cari sunt astfel condamnate la analfabetism. Totodată *Statul are datoria să asigure învățătorilor confesionali întregirea de salarii, echivalentă cu lefurile învățătorilor de Stat*. De asemenea să satisfacă cererile îndreptățite ale preoțimei. Ideia statificării școlilor confesionale în Ardeal și Banat s’a născut în creerii unor oameni necunosători ai stărilor de dincolo de munți și ahtiați de a aservi învățătorimea scopurilor lor de partid, putându-i, după statificare, destitui ori permuta după bunul plac al oricărui ministru.

Un azil de bătrâni. De câteva zile, trecătorii au putut să vadă pe căsuța modestă de lângă liceul nostru de fete din Blaj, o tablă foarte nepretențioasă cu inscripția: *Azilul de bătrâni — Niculae Pepelovici și soția Ana n. Gyulai*.

Știam încă din anul trecut, că buna credincioasă a bisericii noastre văduva Ana Pepelovici, moartă în 28 Februarie 1921, a lăsat întreaga sa avere de circa 250 mii lei câștigată în bună parte împreună cu bărbatul său, pentru

un atare azil, dar nu credeam, că ideea să se înfăptuiască atât de curând. Ne așteptam ca lăsamântul acesta să fie depus — ca atâtea altele — spre fructificare, să fie mărit prin colecte și alte donații, rămânând ca azilul să se deschidă numai atunci, când fundația ar fi avut capitalul necesar pentru o instituție de mână întâiu.

De astădată ne-am înșelat. Azilul este deschis, și dacă această deschidere s'a făcut fără nici o solemnitate, ori poate chiar evitând intenționat (pentru condițiile modeste între cari se pornește) ca lumea să afle de dânsa, asta nu înseamnă că inaugurarea din zilele trecute a azilului, ar putea să treacă neîncrestată, ori că însuș azilul, așa cum e: cu cei trei bătrâni pe cari li adăpostește într'insul, n'ar avea toată importanța oricărui alt institut similar. El o are, fără îndoială, în cea mai deplină măsură și în locul Orfelinatului trecut în castelul dela Obreja, Blajul câștigă într'insul o altă instituție de mare interes social, iar biserica noastră un nou titlu de a putea fi socotită: înțelegătoare a nevoilor vremii, în care trăește.

Modest cum e azilul de astăzi, el este o faptă, mai grăitoare de cât orice cuvânt. Existența lui va consuma de sigur o parte, ori chiar toate venitele fundației, care altfel ar fi putut să crească cu dela sine putere, dar asta, nu înseamnă, că instituția nu se va desvolta. Ci, chiar din potrivă! Trăind, ea va prinde putere și va deveni un azil puternic, mult mai curând decât dacă fundația rămânea un capital mort. Este o lege a firii aceasta și dacă dna Pepe-lovici, care a pus *terminul de un an* ca o condiție a fundației înseși, a dovedit — ca puținii alții —, că are înțelegere față de această lege a firii, li servește spre deosebită laudă. Fapta ei se ridică astfel între acelea cari au o importanță principiară, fiind pentru toți un puternic memento, de-a face la fel.

Profesor de religie — permutat în interes de serviciu. Povestea e scurtă: Profesorul de religie dela liceul de stat din Făgăraș, pâr. *Octavian Popa*, se vede că nu are idei politice deplin congruente cu d. Dr. Ioan Matei, cel mai nou director general al

învățământului dela Cluj, și în aceeași vreme candidat liberal la Murăș-Ludoș, și de aceea s'a trezit într'o bună zi cu un ordin, că „in mod provizor este permutat în interes de serviciu la directoratul general din Cluj“, iar directorul liceului este poftit să îngrijească de suplینirea pâr. Popa, cum va putea.

Transferarea aceasta este evident o șicană electorală, care se pierde în marea nesfârșită a acestor șicane și ca atare nu are o importanță mai mare. La o săptămână cel mult după alegeri, pâr. Popa va fi retrimis la Făgăraș și laturea personală a chestiunii va fi tranșată.

Chestiunea are însă și o altă latură de ordin principial: *dreptul exclusiv al bisericii de-a încredința cuiva oficiul de învățător în materie religioasă.* Este acesta un drept divin, pe care statul român nicicând nu va putea să îl ia, dar nici nu s'a gândit să o facă. Și dacă d. director general dela Cluj a crezut că poata să încalce acest drept, poftind pe directorul de liceu să se îngrijească el de propunerea religiei în timpul absenței titularului numit de autoritatea bisericească, procedura aceasta este o dispoziție care nu va putea rămânea fără răspuns. El se va da cu siguranță, dar ne-ar plăcea ca răspunsul acesta să precizeze cât se poate mai bine cercul de influință al statului asupra profesorilor de religie, numiți și din partea dânsului, pentruca atari cazuri să nu se mai poată repeta nici odată.

Revistă bisericească.

Un număr mai recent al ziarului „Dimineața“ din București are un interesant articol despre *conflictul guvernului cu bisericile eomânești din Ardeal* pe tema ordinului de sta-tificare a învățătorilor confesionali români, într'o vreme când confesiunilor neromânești li-se acordă simultan cele mai nevisate subvenții. „La Blaj, spune autorul (Ioan Pop din Cluj), ca să sîdeze pe mitropolitul bisericii gr.-catolice, au fixat candidatura învățătorului dezertor Augustin Ognean“.

Contrar știrilor cari au circulat în timpul din urmă, *congresul euharistic internațional din Roma*, a cărui deschidere se fixase din partea regretatului Papă Benedict al XV-lea pe ziua de 24 Maiu, nu se va amâna. În toate părțile s'au reluat pregătirile începute la inițiativa oficialității. La noi nu s'a făcut încă nimic și ar fi bine să nu întârziem prea mult, fiindcă ori ne reprezentăm acolo cu demnitate, ori apoi — rămânem acasă.

Intr'o audiență pe care comitetul de direcțiune a *nouei universități catolice din Milano* a avut-o la sf. Părinte, fostul arhiepiscop al acestei cetăți, și astfel de sigur cel mai puternic factor al inaugurării înaltului institut de cultură catolică, a avut cele mai călduroase cuvinte de sprijin și îmbărbătare pentru toți cari stau în serviciul acestei universități a sf. Inimi. „Oricare membru al S. Colegiu, a spus sf. Părinte, chemat fiind la pontificat, ar fi fost un mare prieten al universității, precum a fost și Benedict al XV-lea, dar desigur nici unul nu va putea s'o aibă mai dragă decât mine“.

Din prilejul intrării în postul cel mare, Card. Pompili, vicarul Romei a publicat o *preafrumoasă pastorală*, în care se arată motivele de ordin natural și mai ales supranatural, cari trebuie să ne îndemne a ne supune legii bisericești cu acelaș suflet ca și oricărui legi divine. — În biserica noastră nu este obiceiul pastoralilor date din acest prilej — ele se dau, când se dau, numai la Crăciun și la Paști —, și poate n'ar strica să se introducă și la noi, fiindcă orice pastorală este o predică și apoi este neîndoios că principala menire a bisericii este: vestirea evangheliei.

Spre marea nemulțumire a celor cari au lucrat sub guvernul trecut ca averile bisericești din Bucovina să fie supuse direct administrării din partea bisericii, „Monitorul Oficial“ din 23 Februarie publică următorul decret al ministerului cultelor: „*Averile fondului bisericesc ortodox român din Bucovina* au fost trecute în mod provizor, până la aducerea legii

□ □ Foiața „Unirii“. □ □

Un cuvânt de actualitate*)

de episcopul Dr. Iuliu Hossu.

Sufletul poporului a ieșit adânc rănit din infrișoșatul război. Avea arzătoare lipsă de pace deplină, pentru a se reînșănătoșa în măsura, de a putea pași cu toată energia pe calea cea bună a lucrului rodnic pentru neamul întregit și pentru țara mărită. În schimb suntem, de ani de zile, martori unor frământări nevisate, și adânc păgubitoare marilor interese ale țării.

Cât de mare ne este durerea, când vedem cu ochii cum se demoralizează prin aceste lupte tot mai mult sufletul chinuit și cum pierde, cu fiecare frământare, din puterile morale cari l-au întărit în bunele lupte din trecut. Valul urii amenință să sugrume tot ce este bun în el și să șteargă ori ce nădejde de îndreptare.

Patimile deslănțuite ling până și păreții Bisericii sfinte. Pentru aceea urmând glasul răspunderii grele ce o poartă, vin să Vă îndrept, cu toată hotărîrea, un cuvânt rupt din cea mai adâncă convingere a sufletului meu îngrijorat. Doresc să fie cuvânt de ordin pentru conștiința

fiecărui preot din această dieceză de Dumnezeu păzită. Nu vreau să influențez convingerea politică a nici unuia dintre voi, dar caut să chiem la conștiința datoriei supremei convingeri pe fiecare preot: *că este înainte de toate și peste toate preotul lui Hristos, propovăduitorul păcii și a dragostei lui.* Această supremă convingere trebuie să trăiască vie în sufletul fiecăruia care s'a angajat în slujba Celui Răstignit pe cruce, pentru ca dragostea să domnească între fiii aceluiaș Părinte ceresc. *Nici o altă convingere nu poate și nu este iertat să ne abată dela aceasta și tot ce se împotrivesc acesteia, este negațiunea ființei noastre.*

Această convingere trebuie să transpire din fiecare vorbă, din fiecare acțiune a noastră. Să rămână fiecare preot la înălțimea morală la care l-a ridicat slujba pe care o îmbracă. Fiecare preot, în toate împrejurările vieții rămână păstor credincios al turmei sale, adevărat părinte al tuturor.

Pe valurile tulburi ale patimilor deslănțuite, să umblați voi cu pașul sigur al convingerii credinței, carea o purtați în suflet, liniștind voi frământările chinătoare ale sufletelor vouă încredințate. Feriți sufletele voastre cu grijă, preoți ai lui Hristos, ca în întunerecul și destrăbălarea urii, să rămâneți cu adevărat lumina lumii și sarea pământului.

Îndreptar pentru fiii voștri sufletești să fie purtarea voastră. „Întru toate punându-ne pe noi înainte ca slujitori ai lui Dumnezeu... în

bunătațe, întru Duhul Sfânt, în dragoste nefă-țarnică, întru cuvântul adevărului, în puterea lui Dumnezeu, prin armele dreptății“ (II. Cor. 6, 4—6).

Ca singura nădejde a vremilor de mai bine, Biserica să se înalțe neatinsă de valul urii veacului acestuia, ca un far luminos chie-mând la sine, fără deosebire, tot sufletul obosit. Pragul ei nu-i iertat să-l treacă zgomotul frământărilor din afară. Biserica este casă de rugăciune. Un cuvânt se rostește și se vestește acolo: cuvântul Evangheliei adevărului veșnic, cuvântul dragostei și al păcii.

Pentru aceea nu s'ar putea comite o *impietate mai mare decât a-o face tribună credințelor omenești.* Neprihănit trebuie păzit cu toată sfințenia locașul Tatălui nostru, pentruca liniștit să poată alergera la izvorul vieții tot sufletul creștinesc. Nici un preot nu va uita, că Biserica este moștenirea Aceluia, care și-a agonisit-o cu scump sângele său. Curată și neprihănită o va păzi dară slujitorul ei. Focul dragostei creștinești este dat în grija noastră, Venerați Frați. Acesta păziți-l nestâns pe Altarul Bisericii lui Hristos.

Precum pe creștini întru aceasta li vor cunoaște, că sunt ucenicii lui Hristos, dacă se vor iubi unii pe alții, așa pe voi întru aceasta vă va cunoaște lumea că sunteți apostolii lui Hristos, dacă veți propovădui dragostea lui și pacea împărăției lui.

*) Atragem deosebită atențiune a cititorilor noștri asupra acestui cuvânt al pâr. episcop Iuliu al Gherlei, în care se spun cuvinte de mare actualitate, prinse în cadrele concepției creștine a bisericii. N. R.

de unificare bisericească, din administrarea bisericii în cea a statului, restabilindu-se prin aceasta status quo — ante". Simultan se abrogă toate decretul care cuprind dispoziții contrare, „rămânând în vigoare toate legile și ordonanțele anterioare acestor dispoziții abrogate“.

Din Constantinopol se anunță, că noul patriarh ortodox Meletie ar fi făcut pașii de lipsă pentruca „Sfânta Sofia“, mărețea catedrală a lui Iustinian, transformată de mai bine de patru veacuri în moschee turcească, să fie retrocedată cultului creștin.

Camera deputaților din Haga a respins cu 43 voturi contra 27 moțiunea grupării socialiste pentru a suprima legațiunea olandeză de lângă Vatican.

Săptămâna politică.

Valurile politice provocate de campania electorală au turburat de nou liniștea țării. De pretotindeni se aude cuvântul de protest împotriva teroarei guvernului, care pare a nu se sinchisi de nici un fel de ilegalitate pentru a ieși biruitor din alegeri. Cu toate acestea, ori poate tocmai pentru aceasta, partidul liberal nu are șanse de a putea aduna majoritatea necesară unei guvernării liniștite.

— În vechiul regat liberalii au un mare dușman în partidul țărănesc. Intregă Moldova, cu excepția a lor 2—3 județe, este afirmative pe partea acestora, iar în Muntenia situația guvernului nu este mult mai bună. Și cum legea electorală nu admite aici posibilitatea atâtor încălcări ca cea dela noi, se da ca sigur că liberalii nu vor obține acolo nici 50% a mandatelor.

— La noi în Ardeal situația liberalilor este și mai disperată. Lipsit de orice simpatie în marile masse ale Ardealului, recucerite aproape în întregime de partidul național ardelean, partidul liberal n'ar avea aici nici 10% a mandatelor. Dar lipsa totală de respect a legilor, teroarea și corupția ce-o desfășură în toate părțile, respingerea în masse a candidaturilor opo-

ziționale, și mai ales ce va urma chiar în ziua alegerilor fixate absolut ilegal pe 2 zile: pot să-l ajute puțin. Mai mult de 40% a mandatelor nu va putea însă obține nici pe calea aceasta. Tot ce-ar câștiga în plus va trebui pus în sarcina fraudelor din noaptea dintre cele două zile de alegeri.

— Sașii au hotărât să meargă cu liberalii. Dar e interesant, că ambele organe săsești din Sibiu, se arată nemulțămite de această hotărâre, declinand dela sine orice răspundere pentru urmările acestui pact.

— Aproape toate candidaturile maghiare au fost respinse și urmarea e, că aceștia vor vota împotriva guvernului, cu candidații opoziției.

— Marea conferință dela Geneva, care era să se deschidă în 8 Martie s'a amânat. Noul termin încă nu e fixat definitiv, dar se vorbește de 25 Aprilie.

— După o criză de aproape o lună, s'a constituit în sfârșit noul guvern italian sub președinția lui de Facta, care dispune azi de o mare majoritate în parlament.

Știri mărunte.

Personale. P. V. Ordinariat din Gherla a numit pe pâr. canonic Ioan Ivașco de vicar general episcopesc în locul rămas vacant prin moartea regretatului canonic și prelat papal Ioan Georgiu.

— Acelaș a numit de protopopi onorari și asesori consistoriali pe următorii: pâr. Teodor Morariu, profesorul de teologie Dr. George Vidican și pe directorul școlii normale de băeți pâr. Cecil Demian. Acesta din urmă a fost numit și de inspector școlar diecezan.

— P. V. Ordinariat arhidiecezan a mai permis să candideze pentru parlament în chip definitiv singur pâr. Iuliu Căpălnean, candidat la Cameră pentru circumscripția Luduș, cu programul partidului național. Celelalte cereri sunt încă în suspens.

Nunta dela Belgrad. Contrar știrilor de până acum, cari vorbeau de ziua Paștilor, căsătoria regelui Sârbiei Alexandru cu princi-

pesa Mărioara a fost fixată pe ziua de 4 Iunie. Viitoarea regină a Jugo-Slaviei va petrece luna Aprilie, împreună cu mama-sa, M. S. regină Maria, la Raguza, unde se va întâlni și cu augustinul său logodnic.

Un dar regesc pentru capitală. Din prilejul logodnei sale, regele Alexandru al Sârbiei a dăruit populației sărace din capitală suma de 60 mii lei. Semnul acesta de dragoste pentru poporul nostru ne bucură mai ales pentru motivul, că ne place să vedem în el un început de mai multă sollicitudine și pentru frații noștri Români din cuprinsul propriului său regat.

Locale. Măine, Dumineca primă a postului mare, va predica în catedrală pâr. Iuliu Maior, profesor secundar.

— Pentru circumscripția electorală Blaj s'au depus Sâmbăta trecută următoarele trei candidaturi la Cameră: Dr. Ioan Bălan canonic, Iuliu Brut Hodoș, proprietar de casă și Dr. Octavian Prie, profesor la Academia comercială (Cluj). Alegerea celui dintâiu este cât se poate mai sigură și numai pesimiștii cari prevăd pentru ziua alegerii ilegalități din cele mai grave se gândesc la un eventual balotaj între pâr. Bălan și între candidatul guvernamental, d. Hodoș. Cât privește a treia candidatură — sfidare, ea este demult aranjată. Qui vivra, verra!

— Sâmbăta trecută, școala normală de învățători a dat în folosul „fondului de escursiune a elevilor“ o reușită producție teatrală în sala de gimnastică a liceului. S'a jucat „Casa veche“ de A. Tăslăuanu și comedia dlui Rusu Șirianu „Militărește“. Câteva puncte de cor, conduse de d. prof. Eugen Hopârteanu, și un mănunchiu de frumoase jocuri naționale, cari laudă stăruințele neobosite ale d. prof. Maximilian Boeriu, au întregit foarte bine programul serbării. S'a realizat un venit curat de aproape 2000 lei: o mare bucurie pentru d. prof. Ioan Moldovan, aranjatorul principal al acestor serbări.

— Dl. Nicolae Negruțiu, directorul liceului „Timoteiu Cipariu“ din Ibașfalău, fiul par. Ioan F. Negruțiu, asesorul consistorial și directorul școlii noastre normale, s'a căsătorit în 12 Februarie c. cu dsoara Lili Pop din Mediaș.

— Escelenta trupă teatrală de sub conducerea dlui P. Sturdsă va da la noi Sâmbăta viitoare, 11 Martie, o singură reprezentație teatrală. Se va juca „Falimentul“ de Björnson.

Iarăși „Cuvântul“. E vorba de revista „culturală și socială“ a ministerului cultelor, despre care s'a mai adus vorba în acest organ (Nr. 1—1932) și din care se spune că ar fi apărut acum de curând al doilea număr. Afăm despre el că ne dă strașnice lecții de „înfrățire“ confesională și pentru ca opera (de-acum liberală) să fie mai cu „izbândă“, cel mai nou aderent al partidului, care afirmative a isbutit să-l scoată din șea pe fostul director general al cultelor străine, crede că este dator să atace — după clișee de mult cunoscute — pe redactorul acestui organ. „Viitorul“ revistei „Cuvântul“, ale cărei exemplare din Nr. 1 zac și azi pe sub mesele oficiilor eparhiale, dar mai ales viitorul „cultural și social“ a celui ce ne atacă într'ansul este astfel deplin și, se pare, definitiv aranjat. Sub un alt guvern el va ști să facă desigur iarăși ochi dulci aceluia, care mai păstrează (dar numai pentru istorici!) multe din scrisorile de un cuprins binișor diferit de acela care se resfață, dupăcum ni-se spune, acum mai nou pe răbdătoarele pagini ale unui organ oficial ca oricare altul. Dar probabil va trebui să mai revenim asupra acestor „păclisizme“.

Aceasta o cer dela voi, Venerați Frați, cu toată căldura sufletului meu, pentru dragostea lui Hristos și pentru grija bisericii lui sfinte. „Așa să lumineze lumina Voastră înaintea oamenilor, ca văzând faptele cele bune să preamărească pe Tatăl vostru cel din ceruri“.

Fericiți veți fi voi făcătorii de pace. Mărită Biserica lui Hristos întru propovăduirea dragostei dumnezeiești din partea slujitorilor ei. Binecuvântată turma cuvântătoare grijei lor încredințată. „Cât sunt de frumoase picioarele celor ce binevestesc pacea, ale celor ce binevestesc cele bune“ (Rom. 10, 15).

„Ci nu toți au ascultat Evanghelia“ (Rom. 10, 16). Voi sunteți chemați să faceți să asculte toți evanghelia păcii. La acest lucru Vă chiem eu acum iubiții mei frați. Socotiți chemarea voastră și nu faceți ca darul lui Dumnezeu să fie zădarnic întru voi.

La muncă dar, la muncă sfântă, la adevărată apostolie. Toate energiile sufletului trezite întru redășteptarea morală a poporului încredințat păstoririi noastre.

Un mijloc potrivit pentru ajungerea scopului sfânt va fi împreunarea sinoadelor protopopești de primăvară cu ținerea misiunilor sfinte pentru popor. În decursul postului mare în fiecare district sunt a-se ținea negreșit misiuni pentru popor, deodată cu conferința protopopească. La acestea când ni-se va cere vom trimite, după putința, din sinul comitetului central, câte un membru pentru a

conduce lucrările acelor misiuni. După ținerea lor, Frații protopopi numai decât ne vor raporta detaliat, trimițându-ne programul după cari s'au ținut, înșirând preoții cari au predicat și cari au mărturisit, și indicând numărul celor ce s'au spovedit și cuminecat.

Cu cât sunt primejdiile mai mari, și cu cât sunt frământările mai chinuitoare, cu atât mai binecuvântată va fi truda voastră.

„Drept aceea, luați aminte de voi și de toată turma, întru care Spiritul Sfânt va pus pe voi păstori, ca să pașteți Biserica lui Dumnezeu, care o au câștigat cu sângele său“ (Fapt. Ap. 20, 28).

„Toate ale voastre cu dragoste să fie“. „Darul Domnului nostru Isus Hristos cu voi. Dragostea mea cu voi cu toți întru Hristos Isus Amin“. (I. Cor. 16, 14. 23. 24).

Conferențe despre pocăiți. Pâr. Dr. Nicolae Brinzeu, un specialist în materia învățăturilor pocăite și un harnic îndrumător al mișcării de apărare contra acestui mare dușman al adevăratului creștinism, a ținut săptămâna trecută aici în Blaj două conferențe pentru studenții academiei noastre teologice. Au asistat și superiorii seminariilor, în numele cărora pâr. Stefan Roșianu a mulțumit conferențierului cu multă căldură, înșistând și dânsul asupra primejdiei ce compoartă această erezie pe cât de înșelătoare, pe atât de primejdioasă.

Biblioteca Academiei române. După un raport pe anul 1921, biblioteca Academiei române din București a sporit în acest an cu 3348 volume și broșuri, 4442 numere de reviste române, 1759 reviste străine, 20 atlase și hărți, 7 stampe și portrete, 13 volume manuscrite, 154 documente, 42 fotografii, 2 alburi, 6 foi volante, 39 note muzicale și 2022 obiecte de muzeu. Interesantă este și circulația, care ne prezintă 7022 cititori pentru 22,250 volume și broșuri tipărite și 363 cititori, cari au consultat manuscrite, documente și cărți vechi.

Asasinarea avocatului Șenchea. Este una din cele mai oribile crime, săvârșite la noi în Ardeal din partea puterii de stat ungare pe urma intrării în acțiune a României. Ca autor moral al ei se ținea avocatul din Făgăraș Dr. Taglicht, care a crezut că după înfăptuirea României-mari, n'are decât să-și schimbe „chepeneagul” pentru a fi la adăpostul oricărei răspunderi. Acuzat la tribunalul din Brașov, acesta a găsit lucrurile puțin altfel și conform sentinței aduse în 25 Februarie în această cauză acuzatul a fost condamnat la 12 ani temniță grea, la pierderea drepturilor cetățenești, și la 300,000 lei amendă pentru despăgubirea familiei Șenchea.

† **Paulina Caba n. Pelle** soția păr. Petru Caba, paroh în Stremț (Sălaj) s'a stins în 13 Februarie c. lamormântarea s'a făcut în cimitirul gr.-cat. de-acolo. Odihnească în pace!

„Banca Învățătorilor”

Societate anonimă CLUJ.

PROSPECT DE EMISIE

și

Coală pentru subscrierea de acții.

1. În baza hotărârii adunării generale extraordinare din 18 Decembrie 1921, „Zorile” institut de credit și economii societate pe acții în Mărgău, s'a transformat în „Banca Învățătorilor”, societate anonimă cu sediul în Cluj.

2. Scopul general al „Băncii Învățătorilor” este dezvoltarea spiritului de solidaritate economică și profesională între învățători.

În special societatea va căuta:

a) Să desvoalte între învățători și alți cetățeni spiritul de economie și să le procure credite solide, prin secția bancară, care se poate ocupa cu tot felul de afaceri în conformitate cu §§-ii 228 și 259 din legea de comerț în vigoare;

b) Să achiziționeze o tipografie proprie în Cluj, care să ușureze editarea revistei „Învățătorul”, a manualelor scrise de învățători, a tipăriturilor necesare școalelor, precum și editarea unei bune gazete populare;

c) Să înființeze și susțină o librărie și papetărie centrală în Cluj — cu sucursale în capitalele din județe — prin care să se aprovizioneze toate școlile cu cărțile și rechizitele necesare;

d) Să organizeze ajutorarea reciprocă a învățătorilor și acționarilor, pentru cazurile de moarte sau boală îndelungată;

e) Să achiziționeze și aranjeze paviloane în câteva localități balneare și climaterice pentru învățătorii și acționarii suferinzi;

f) Să ajute instituțiile întreținute de Asociația învățătorilor transilvăneni, bănățeni și ungureni și cele întreținute de „Fondul Gheorghe Lazăr” în special Casele Învățătorilor din Cluj, Arad, Satu-Mare și Timișoara, etc.

Spre ușurarea contactului învățătorilor cu societatea, se vor înființa sucursale și expoziții în toate capitalele de județe și centre mai importante.

3. Pentru realizarea scopurilor de mai sus actualul capital social de Lei 15.000 se ridică la suma de Lei 5.000.000, realizabilă prin mai multe emisiuni.

4. Ca primă emisiune se statorosește suma de lei 1.000.000 (Un milion) repartizat pe 4000 (patru mii) bucăți acții, fiecare în valoare de Lei 250 (Două sute cincizeci) nominal, cari se oferă spre subscriere cu precădere învățătorilor.

Acțiunile vechi emise de „Zorile” fiecare în valoare nominală de Lei 25, se vor cumula tot câte 10 bucăți în câte o acție nouă de Lei 250. 5. Fondurile de rezervă și mobilierul (amortizat deja și ne trecut în Bilanț ca Active) fiind proprietatea acționarilor fostei societăți „Zorile” se lichidează, dându-se fiecărui acționar partea sa proporțională — câte 28 Lei de acție — în numerar sau acții nouă.

Fondul de penzii în suma de 504 Lei 60 bani, fiind proprietatea foștilor funcționari, se lichidează între dâșii.

6. Pentru aranjarea drepturilor vechilor acționari se fixează ca termen ultim ziua de 10 Martie 1922, până când nearanjându-și situația se consideră ca repășiți dintre acționari, iar competițele lor se vor conta ca depunere la „Banca Învățătorilor”, dispunând de ele oricând.

Pentru noii acționari se fixează ca ultim termen de subscriere ziua de 15 Aprilie 1922.

7. Subscrierea noilor acțiuni, se face pe coala anexată acestui „Prospect” și odată cu subscrierea, se va vărsa la casa „Băncii Învățătorilor” societate anonimă Cluj, Piața Ștefan cel Mare Nr. 21 de fiecare acțiune câte 25 Lei ca 10% din valoarea ei, și câte 15 Lei ca spese de emisie de o acție.

8. Ratele următoare se vor vărsa între 20—30 a fiecărei luni ce urmează după încheierea subscrierii, tot câte 25 Lei de fiecare acțiune, până la împlinirea sumei de Lei 250.

Acționarii au însă dreptul a vărsa odată mai multe rate, sau chiar toate.

9. Ratele vărsate se vor cvita prin titluri provizori, iar acțiunile definitive se vor elibera numai după vărsarea tuturor ratelor.

După sumele nevărsate la termen se vor socoti și încasa 8% interese de întârziere.

Acționarul întârziat cu plata ratelor, care nici după 2 (două) provocări făcute prin publicarea numelui și a numărului acției sale în revista „Învățătorul”, iar o a 3-a (a treia) provocare făcută prin scrisoare recomandată la adresa sa — nu va vărsa rata (ele) restante în timp de 30 zile, își pierde dreptul de acționar, iar sumele vărsate de el, trec la Fondul de Rezervă al societății. În locul acțiilor sale, Direcțiunea va emite și plasa noi acțiuni.

10. Acționarii noi, prin faptul subscrierii și vărsării primelor 10% din capitalul de acții

subscris, devin beneficiarii tuturor drepturilor ce compet — conform Statutelor — acționarilor vechi.

11. Societatea se conduce provizor de o Direcțiune compusă deocamdată din 11 membrii și Comitetul de supraveghiere compus din 5 membrii. Proxima adunare generală ordinară, ce se va ține în al III-lea pătrar al a. 1922, deodată cu Congresul general al învățătorilor din Transilvania, va alege un Consiliu de administrație din 22 membrii, socotind câte unul de județ, propus de grupul acționarilor din județul respectiv, pe lângă Direcțiune și Comitetul de supraveghiere.

12. Direcțiunea are dreptul a selecționa ori reduce subscrierile ce se oferă, precum și a fixa suma emisiei în plus sau în minus dela un milion Lei.

I. Direcțiunea:

Prezident:

Andrieu Pora

Directorul adm. al „Casei Învățătorilor” — Cluj.

Viceprezidenți:

Traian Șuteu

Inv. director, Sămbăta de jos.

Petru Bura

Subrevizor școlar, Cluj.

Prezid. Asociației generale a inv. din Transilvania.

Secretar:

Iacob Boieriu

Administratorul „Casei Învățătorilor” Cluj.

Dumitru Haneu

Director școlar — Cluj.

Gheorghe Stelea

Director școlar. — Cluj.

Dr. Gheorghe Vilt

Rev. școl. al județului Cojocna — Cluj.

Anton Domide

Profesor — Cluj.

Ioan Mango

Revizor școlar — Zălau

Gheorghe B. Boieriu

Direct. școlii medii — Ocnele-Oureșului.

Mihail Hurducăciu

Profesor — Cluj.

II. Comitetul de supraveghere:

Gavril Almășian

Inv. — Cluj. Secretarul general al Asociației generale a inv. din Trans.

Ioachim Pop

Învățător — Feneșul-săsesc.

Enea Ramonțian

Prof. — Cluj.

Ilarie Beian

Subrev. școlar — Satu-mare.

Nr. 122/1922.

CONCURS.

Pentru zidirea bisericii române din **Cergăul mio** prin aceasta se publică concurs cu termenul de 15 Martie 1922.

Ofertele închise se vor adresa oficiului protopopesc în Blaj. Planul de zidire și condițiile pentru darea în întreprindere se pot studia la numitul oficiu în fiecare zi de lucru între orele 3—5 d. a.

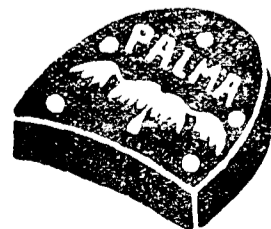
Blaj, 20 Februarie 1922.

(6) 2—2 Oficiul protopopesc gr.-cat.

Salma

tocul necoruptibil

e indispensabil
pentru ghetele
D-voastră.

(11) 1—3.